

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
SAMARAQAND DAVLAT
UNIVERSITETINING
KATTAQO'RG'ON FILIALI**

“TASDIQLAYMAN”

Direktor:

Sh.R.Urakov

2024 yil “ ”

**METALL VA METALLMAS BUYUMLARGA ISHLOV BERISH
TEXNOLOGIYASI
FANINING O'QUV DASTURI**

Bilim sohasi:	Ta'lim 100 000
Ta'lim sohasi:	Ta'lim 110 000
Ta'lim yo'nalishi:	60111300 – Texnologik ta'lim yo'nalishi

Kattaqo'rg'on – 2024.

Fan/modul kodi MMBIBT.1209	O'quv yili 2024- 2025	Semestr 1-2	ECTS – Kreditlar 1-semestr-5 2-semestr-4		
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 1-semestr-4 2-semestr-4		
Fan nomi	Semestr	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami soat	
1 Metall va metallmas buyumlarga ishlov berish texnologiyasi	1	60	90	150	
	2	60	60	120	

2 I. Fanning mazmuni

Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarga, o'qitish orqali yog'ochga ishlov berish, buyum tayyorlash texnologiyasi, randalash, parmalash, tokarlik, frezalash, stanoklarda ishlov berish, nazorat o'lchov va rejalash asboblari, dastakli asboblarni shuningdek, yupqa tunikaga ishlov berish va yuqori sifatli buyumlar tayyorlash bo'yicha bilim, ko'nikma va malaka hosil qilish;

Fanning vazifasi – talabalarni o'qitishda rejalash, arralash, randalash, egovlash, parmalash, birikmalar tayyorlash, stanoklarda mohirona ishlay olish ko'nikma va malakalarini shakllantirish.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

Metall va metallmas buyumlarga ishlov berish texnologiyasi fanida ma'ruza mashg'ulotlari mavjud emas.

III. Amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlarda talabalar texnologiya fani o'quv dasturlari materiallari mazmuni bilan chuqur tanishadilar, ulardan foydalanishni o'rganadilar.

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

Durodgorlik

1. Kirish. Durodgorlikning xalq turmushidagi roli va vazifasi.
2. Durodgorlikda ishlatiladigan yog'och turlari va xossalari.
3. Yog'ochga ishlov berish ustaxonasining tuzilishi, ish o'rini tashkil etish va xavfsizlik texnikasi qoidalari.
4. Durodgorlikda ishlatiladigan o'lchash va rejalash asbob va uskunalarida ishlov berish texnologiyasi.
5. Durodgorlikda ishlatiladigan qo'l asbob-uskunalarining tuzilishi, turlari va ishlov berish texnologiyasi.
6. Birikmasiz to'g'ri burchak shaklidagi buyumlar tayyorlash texnologiyasi.
7. Yog'ochga ishlov beruvchi qo'l asboblari sozlash va tamirlash.
8. Birikmasiz egri chiziqli shaklidagi buyumlar tayyorlash texnologiyasi.
9. Detallarni mix, burama mix, yog'och mixlarni tanlash va biriktirish.
10. Yog'och materiallaridan buyum yasash bosqichlari (texnologik xarita)
11. Yog'ochga ishlov beruvchi elektrlashtirilgan qo'l asboblari
12. Yelimlar, biriktiriladigan detal yuzasini yelimlashga tayyorlash va choklarni tozalash.
13. Timoqli birikmalar tasnifi va texnologiyasi.
14. Burchakli va timoqli birikmalarni tayyorlash texnologiyasi.
15. Quloqcha va turumli o'rtalik birikmalarni tayyorlash texnologiyasi.
16. Burchakli murakkab ko'ptimoqli birikmalar tayyorlash texnologiyasi.
17. Ochiq qaldirg'och dumli va ochiq to'g'ri burchakli ko'p timoqli birikmalarni tayyorlash texnologiyasi.
18. Yog'ochlarni kuydirib ishlov berishda ishlatiladigan materiallar va asboblarni.
19. Yog'ochlarni pardozlash va pardoz materiallari.
20. Yog'ochlarga lak bilan pardoz berish texnologiyasi.
21. Yog'och materiallariga TSD-120 stanogida ishlov berish texnologiyasi
22. Yog'och materiallariga yumaloq arrali dastgohlarda ishlov berish texnologiyasi.
23. Yog'och materiallariga Lentali arra stanogida ishlov berish texnologiyasi
24. Yog'och materiallariga Frezalash stanogida ishlov berish texnologiyasi
25. Yog'och materiallariga Parmalash stanogida ishlov berish texnologiyasi
26. Yog'ochlarga ishlov beruvchi dastgohlarda bajariladigan ishlar turlari va dastgohdan foydalanish qoidalari.

Chilangarlik

1. Metallga ishlov berish ustaxonasining tuzilishi
2. Metallga ishlov berish texnologiyasida xavfsizlik texnikasi qoidalari

1. Sanoatning rivojlanishida va usulq xo'jaligidagi ahamiyati, tuzilishi, turlari, usullari. Metallarning tashqi ko'rinishi va o'ziga xos belgilari haqida ma'lumot berish
2. Metallarga ushlov berish dasturlarining tuzilishi, chilangartlik tiskilari va ishlov berish texnologiyasi
3. Metall materiallaridan buyum yasash bosqichlari
4. Kevlash asboblari haqida ma'lumot berish va foydalanish
5. O'lchov asboblari haqida ma'lumot berish va foydalanish
6. Metallga ushlov berishda qo'l asbob-uskunalari, moslamalarining tuzilishi va turlari
7. Faydalash asboblari va parda materiallari
8. Metallga egishlash orqali ushlov berish texnologiyasi
9. Metallga amalash orqali ushlov berish texnologiyasi
10. Metallarni qurshib texnologiyasi
11. Metallarni to'g'rilash va tekislash texnologiyasi
12. Metallarni bulash va egish texnologiyasi
13. Metall buyumlarini parchalash texnologiyasi
14. Xavfsizlik asboblari tayyorlash texnologiyasi
15. Sementlar, buyumlar tayyorlash texnologiyasi
16. Metallarni parvarishlash yordamida biriktirish haqida ma'lumot berish
17. Metallarni parmalash va parmalash dasturlari
18. Metallarga ushlov berish orqali ushlov berish texnologiyasi
19. Metallarga ushlov berish orqali ushlov berish texnologiyasi
20. Metallarni ushlov berish orqali ushlov berish texnologiyasi
21. Metallarni ushlov berish orqali ushlov berish texnologiyasi
22. Metallarni ushlov berish orqali ushlov berish texnologiyasi
23. Metallarni ushlov berish orqali ushlov berish texnologiyasi
24. Metallarni ushlov berish orqali ushlov berish texnologiyasi
25. Metallarni ushlov berish orqali ushlov berish texnologiyasi

Amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish bo'yicha kafedra professor-o'qituvchilari tomonidan ko'rsatma va tavsiyalar ishlab chiqiladi. Unda talabalar amaliy ma'ruza mavzulari bo'yicha olingan bilim va ko'nikmalarini amaliy mashg'ulot bajarish orqali yanada boyitadilar. Shuningdek, darslik va o'qov qo'llanmalar asosida talabalar bilimlarini mustahkamlashga erishish, turli materiallardan foydalanish, ilmiy muqobilat va texnikani chop etish orqali talabalar bilimlarini oshirish, mavzular bo'yicha ko'rsatma qaratilgan tayyorlash va tashqi tashqi tavsiya etiladi.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar. Auditoriyadan tashqari vaqtda bajariladigan mustaqil ishlar quyidagi turlarda amalga oshirilishi tavsiya etiladi:

- ma'ruzalar tayyorlash;
- glossariy tuzish;
- keys-topshiriqlarini bajarish;
- axborot-tahliliy materiallar bilan ishlash;
- infografika tuzish;
- multimediali taqdimotlar yaratish;
- bir javobli testlar tuzish;
- ko'p javobli testlar tuzish;
- rasmi topshiriqlar tuzish;
- muammoli savollar to'plamini tuzish;
- Klaster tuzish;
- taqdimot yaratish.

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

Durodgorlik

1. Yog'och va yog'och materiallarini tayyorlash jarayoni. Xoda, Taxta, Faner, Shpon, DSP va DVP
 2. Yog'och materiallarini quritish va saqlash qoidalari.
 3. Zamonaviy o'lchash va rejalar asboblari
 4. Yog'ochdan buyumlar yasashda o'yish-teshish va parmalash asboblari bilan foydalanish texnologiyasi
 5. Texnika xavfsizligi, ishlab chiqarish tozaligi va gigiyena qoidalari.
 6. Yog'ochga qo'l asboblari bilan ishlov berishda rioya qilinadigan xavfsizlik texnikasi qoidalari
 7. Yog'och materiallariga badiiy ishlov berish kuydirgich yordamida buyum tayyorlash
 8. TSD-120 stanogini tuzilishi va ishlash prinsipi
 9. Tokarlik stanogida shaklkor, konus va silindr yuzali buyumlar tayyorlash
 10. O'lchov va rejalar asboblari tuzilishi va ishlash usullari
 11. Jo'va va nonpar yasash
 12. Lavh yasash
 13. Sabzi taxta yasash
 14. Vijigatlar yasash
 15. Shbavra yasash.
- Chilangartlik**
1. Qora va rangli metallar
 2. Metallarning tashqi ko'rinishi va o'ziga xos belgilari
 3. O'lchov asboblari

4. Rejalash asboblari
5. Parmalash dastgohlarining tuzilishi va ishlash prinsipi
6. Metallarga qo'lda ishlov beruvchi asbob va uskunalar
7. TV4 dastgohlarining tuzilishi va ishlash prinsipi
8. Pasmasalar olinishi va ishlatish sohalari
9. Tunika varaqadan shamdon yasash
10. Tunika varaqadan hokimsoz yasash
11. Tunika varaqadan zullin yasash
12. Yumshoq simdan daraxt tutasini yasash
13. Tashqi marbu ochirish
14. Tunika varaqadan pecheni uchun qolib yasash
3. VI. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)
Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:
• Metall va metalmas buyumlarga ishlov berish texnologiyasi fani bo'yicha ta'lim mazmunining urviqligi va o'zaro bog'liqligi; • chilangarlik ushbu haqda, o'quv ustaxonasida xavfsizlik texnikasi qoidalarini, va chilangarlikda ishlatiladigan asbob – uskunalar hamda mashtablar to'g'risida tashvur va bilimga ega bo'lishi; • so'lda va mashinada bajariladigan oddiy ish jarayonlarini amalga oshirish usullaridan, xavfsizlik texnikasi va mehnat gigienasi qoidalariga rioya olish, tikuvchilik jihozlaridan to'g'ri foydalana olish; • simlar va yupqa tunikalarga ishlov berish texnologiyasi, prokat va shampirash usulida olinadigan materiallarga ishlov berish texnologiyasi to'g'risida ko'nikmalarga ega bo'lishi; • so'lda va mashinada turli choklarni bajara olish, yengil kiyimlar detallariga ishlov berish, ularni bichish va tikish, tikuvchilik jihozlarini ulaga tayyorlash bo'yicha kompetensiyalarga ega bo'lishi, sozlash, parchunlash, rezba qirgich turlarini o'rganishi, parmalash va charxlash usullarini, tayyor detalarga termik ishlov texnologiyasi to'g'risida malakaga ega bo'lishlari kerak.
4. VII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:
• ma'ruzalar; • og'liy hujum; • laboratorlar • test
5. VIII. Kreditni olish uchun talablari:
Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri his etib olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada

yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat ishini topshirish
6. ASOSIY ADABIYOTLAR
1. G'.Abduqodirov Kasb ta'limi praktikumi .T.: 2012.-260 b. 2. Gaipova N.S.va boshqalar. Tikuvchilik texnologiyasi asoslari. O'quv qo'llanma. T.: "Adabiyot" 2006 3.Olimov Q.T. Tikuvchilik korxonalari jihozlari va uskunolari. Darslik Toshkent 2008 yil. 4. G.M.Anarkulova, G'.M.Abduqodirov, X.T.To'lqinova. Texnologiya ta'limi praktikumi. Darslik. Toshkent 2018 y 5. Shermuxammedov R., Yaxyaev S.S., Parmonov A.E.Kasb ta'limi praktikumi (Chilangarlik).-T.: «Iqtisod-Moliya» 2009 yil.-60 b. 6.S.S.Yaxyaev va boshqalar. Chilangarlikdan amaliy ishlar.O'quv qo'llanma.T.: "Iqtisod-moliya" 2008 yil.
QO'SHIMCHA ADABIYOTLAR
1. Mirziyoyev Sh.M. "Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib – intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi shart". O'zbekiston respublikasi Vazirlar Maxkamasining 2016 yil yakunlariva 2018 yili stiqbollariga bag'ishlangan majlisidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi. - Toshkent.: 2018 yil. -104 b 2. G'.M. Abduqodirov.Kasbiy ta'lim praktikumi — T.: "Sharq" nashriyoti, 2012 3. Sharipov Sh.S., Qo'ysinov O.A., Ergashev Sh.T., Tohirov O'.O., va b. Texnologiya fanini o'qitish va psixologik xizmatni tashkil etishda innovatsion texnologiyalardan foydalanish. O'qituvchilar uchun metodik qo'llanma. – T.: "Muxammad poligraf" MCHJ, 2017
AXBOROT MANBALARI (saytlar)
1. www. pedagog. uz 2. www. Ziyonet. uz
7. Fan dasturi Samarqand davlat universiteti Kattaqo'rg'on filiali kengashining 2024 yil " " -avgustdagi № bayonnomasi bilan ma'qullangan.
8. Fan/modul uchun mas'ul: N.F.Naxalboyev – SamDUKF, "Maktabgacha va boshlang'ich talim, sport" kafedrasi assistenti
9. Taqrizchilar: S.S.Igarnov – SamDUKF, "Maktabgacha va boshlang'ich talim, sport" kafedrasi dotsenti, PhD.(ichki) R.X.Jiyanqulova – O'zFinPI, "Texnologik ta'lim" kafedrasi mudiri, PhD.(tashqi)